

**Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej
oparte na Programie nauczania biologii – Puls życia autorstwa Anny Zdziennickiej**

Dział	Temat	Poziom wymagań					Zapis w nowej podstawie programowej
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca	
I. Świat zwierząt	1. W królestwie zwierząt	<p><i>Uczeń:</i></p> ☐ wymienia wspólne cechy zwierząt ☐ wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych	<p><i>Uczeń:</i></p> ☐ przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt ☐ podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych	<p><i>Uczeń:</i></p> ☐ definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> ☐ na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej	<p><i>Uczeń:</i></p> ☐ charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce ☐ charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców ☐ podaje przykłady szkieletów bezkręgowców	<p><i>Uczeń:</i></p> ☐ prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt ☐ na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej	II.7.1
	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	☐ wyjaśnia, czym jest tkanka ☐ wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych ☐ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	☐ wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej ☐ opisuje budowę wskazanej tkanki ☐ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	☐ określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	☐ charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych ☐ rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych ☐ omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje	☐ na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych ☐ wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych ☐ wykonuje z dowolnego	II.7.1

					obrazy widziane pod mikroskopem	materiału model wybranej tkanki zwierzęcej	
	3. Tkanka łączna	☐ wymienia rodzaje tkanki łącznej ☐ wymienia składniki krwi ☐ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☐ wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie ☐ opisuje składniki krwi ☐ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☐ wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej ☐ omawia funkcje składników krwi ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☐ omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej ☐ charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☐ wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ wykonuje mapę mentalną dotyczącą związku między budową poszczególnych tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	II.7.1
	4. Parzydełkowie – najprostsze zwierzęta tkankowe	☐ wskazuje miejsce występowania parzydełkowców ☐ rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt	☐ wymienia cechy budowy parzydełkowców ☐ wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek	☐ porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy ☐ rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców ☐ ocenia znaczenie parzydełkowców w	☐ wykazuje związek istniejący między budową parzydełkowców a środowiskiem ich życia	II.7.2, 8

II. Od parzydeł kowców do pierścienic					przyrodzie i dla człowieka	☐ przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą ☐ wykonuje model parzydełkowca	
	5. Płazińce – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	☐ wskazuje miejsce występowania płazińców ☐ rozpoznaje na ilustracji tasiemca	☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca ☐ wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu ☐ wskazuje na schemacie cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego	☐ omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia ☐ charakteryzuje znaczenie płazińców ☐ omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców ☐ omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez płazińce ☐ ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka	II.7.3, 8
	6. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	☐ wskazuje środowisko życia nicieni ☐ rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt	☐ wskazuje charakterystyczne cechy nicieni ☐ omawia budowę zewnętrzną nicieni ☐ wymienia choroby wywołane przez nicienie	☐ wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu ☐ wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”	☐ charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie ☐ omawia znaczenie profilaktyki	☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez nicienie ☐ przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób wywołanych przez nicienie ☐ charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka	II.7.4, 8

	7. Pierścienice – zwierzęta zbudowane z segmentów	☐ rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt ☐ wskazuje środowisko życia pierścienic	☐ wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic ☐ wyjaśnia znaczenie szczecinek	☐ omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki ☐ na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę	☐ wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia ☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic	☐ zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby ☐ ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka	II.7.5, 8
	8. Cechy stawonogów	☐ rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt ☐ wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów ☐ wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	☐ wymienia miejsca bytowania stawonogów ☐ rozróżnia wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	☐ wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów ☐ przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki ☐ opisuje funkcje odnóży stawonogów ☐ wyjaśnia, czym jest oskórek	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów ☐ omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków ☐ wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów ☐ wyjaśnia, czym jest oko złożone	☐ przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne ☐ analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk	II.7.6, 8
	9. Skorupiaki – stawonogi, które mają twardy pancerz	☐ wymienia główne części ciała skorupiaków ☐ wskazuje środowiska występowania skorupiaków ☐ rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów	☐ wymienia cztery grupy skorupiaków	☐ nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego	☐ wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia	☐ charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka	II.7.6, 8

III. Stawono gi i mięczaki	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	☐ wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów ☐ wylicza środowiska życia owadów ☐ rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	☐ wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☐ na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	☐ analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem	II.7.6, 8
	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	☐ wymienia środowiska występowania pajęczaków ☐ rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	☐ wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków ☐ omawia sposób odżywiania się pajęczaków	☐ na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków ☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	☐ omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli ☐ charakteryzuje odnóża pajęczaków	☐ ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka ☐ analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia	II.7.6, 8
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	☐ wymienia miejsca występowania mięczaków ☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	☐ omawia budowę zewnętrzną mięczaków ☐ wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków	☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe mięczaków	☐ wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów ☐ omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	☐ rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków ☐ konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków	II.7.7, 8
	13. Ryby – kręgowce	☐ wskazuje wodę jako środowisko życia ryb	☐ na podstawie ilustracji omawia	☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu	☐ wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb	☐ omawia przystosowania ryb w budowie	II.7.9, 14

	środowisk wodnych	☐ rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych	budowę zewnętrzną ryb ☐ nazywa i wskazuje położenie płetw ☐ opisuje proces wymiany gazowej u ryb	edukacyjnego omawia czynności życiowe ryb ☐ przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych	☐ omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie	
IV. Kręgowce zmiennocieplne	14. Przegląd i znaczenie ryb	☐ określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania	☐ podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby ☐ wyjaśnia, czym jest ławica i plankton	☐ kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby	☐ omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania	II.7.9, 14
	15. Płazy – kręgowce środowisk wodno-lądowych	☐ wskazuje środowisko życia płazów ☐ wymienia części ciała płazów	☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza ☐ wymienia stadia rozwojowe żaby	☐ charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie ☐ omawia wybrane czynności życiowe płazów	☐ omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie ☐ rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy	☐ wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach ☐ wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością	II.7.10, 14
	16. Przegląd i znaczenie płazów	☐ rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe	☐ podaje przykłady płazów żyjących w Polsce ☐ wymienia główne zagrożenia dla płazów	☐ rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ☐ omawia główne zagrożenia dla płazów	☐ charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ☐ wskazuje sposoby ochrony płazów	☐ ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka ☐ wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce	II.7.10, 14

	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	☐ wymienia środowiska życia gadów ☐ omawia budowę zewnętrzną gadów	☐ wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennością ☐ rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	☐ opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie ☐ omawia tryb życia gadów	☐ charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów ☐ analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	☐ analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody ☐ wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia	II.7.11, 14
	18. Przegląd i znaczenie gadów	☐ rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie	☐ określa środowiska życia gadów ☐ podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	☐ omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady ☐ wskazuje sposoby ochrony gadów	☐ charakteryzuje gady występujące w Polsce ☐ wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	☐ ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka ☐ wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat gadów żyjących w Polsce	II.7.11, 14
	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	☐ wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków ☐ na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków	☐ rozpoznaje rodzaje piór ☐ wymienia elementy budowy jaja ☐ wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne ☐ rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	☐ omawia przystosowania ptaków do lotu ☐ omawia budowę piór ☐ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków	☐ analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją ☐ wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków ☐ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	☐ wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu ☐ na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę	II.7.12, 14

V. Kręgowce stałocieplne	20. Przegląd i znaczenie ptaków	☐ podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	☐ wymienia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie	☐ omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka ☐ wskazuje zagrożenia dla ptaków	☐ wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego pokarmu ☐ omawia sposoby ochrony ptaków	☐ wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia ☐ korzysta z klucza do oznaczania popularnych gatunków ptaków	II.7.12, 14
	21. Ssaki – kręgowce, które karmią młode mlekiem	☐ wskazuje środowiska występowania ssaków ☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków	☐ wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki ☐ określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne ☐ wymienia wytwory skóry ssaków	☐ na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków ☐ wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymaniem przez nie stałocieplności ☐ omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków	☐ opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia ☐ charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków ☐ identyfikuje wytwory skóry ssaków	☐ analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością ☐ analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki	II.7.13,14
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	☐ wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania	☐ wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem ☐ nazywa wskazane zęby ssaków	☐ rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje ☐ wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody	☐ omawia znaczenie ssaków dla człowieka ☐ wymienia zagrożenia dla ssaków	☐ analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony ☐ wykazuje przynależność człowieka do ssaków	II.7.13,14

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII

1. Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa ucznia i jego aktywność.

2. Cele ogólne oceniania:

- rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych z przedmiotu i postępach w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

3. Cele kształcenia – wymagania ogólne:

I. Znajomość różnorodności biologicznej oraz podstawowych zjawisk i procesów biologicznych. Uczeń:

- 1) opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy;
- 2) wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w wybranych organizmach i w środowisku;
- 3) przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmem a środowiskiem.
- 4) wykazuje, że różnorodność biologiczna jest wynikiem procesów ewolucyjnych.

II. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji oraz doświadczeń; wnioskowanie w oparciu o ich wyniki. Uczeń:

- 1) określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne;
- 2) określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą;
- 3) analizuje wyniki i formułuje wnioski;
- 4) przeprowadza obserwacje mikroskopowe i makroskopowe preparatów świeżych i trwałych.

III. Posługiwanie np. informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych. Uczeń:

- 1) wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji;
- 2) odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne, liczbowe;
- 3) posługuje np. podstawową terminologią biologiczną.

IV. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych. Uczeń:

- 1) interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo – skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski;

2) przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi.

V. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka. Uczeń:

1) analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej;

2) uzasadnia znaczenie krwiodawstwa i transplantacji narządów.

VI. Postawa wobec przyrody i środowiska. Uczeń:

1) uzasadnia konieczność ochrony przyrody;

2) prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;

3) opisuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody.

4. Skala ocen:

1) Roczne i śródroczne oceny klasyfikacyjne oraz oceny bieżące w oddziałach V-VIII ustala się w stopniach według następującej skali:

a) stopień celujący (cel) – 6;

b) stopień bardzo dobry (bdb) – 5;

c) stopień dobry (db) – 4;

d) stopień dostateczny (dst) – 3;

e) stopień dopuszczający (dop) – 2;

f) stopień niedostateczny (ndst) – 1.

2) W ocenianiu bieżącym można stosować znaki:

- a) „+”, „-”, aktywność ucznia na zajęciach;
- b) „np.” nieprzygotowanie do zajęć;
- c) „bz” brak zadania domowego;
- d) „br” brak zeszytu, brak pomocy naukowych
- e) „pkt” liczba punktów.

Za trzy „+” uczeń uzyskuje ocenę bardzo dobrą (5).

Za trzy: „-”, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną (1).

3) Dopuszcza się przy ocenianiu bieżącym stosowanie dodatkowego oznaczenia:

+ (plus), poza stopniem celującym, lub – (minus), poza stopniem niedostatecznym.

4) Oceny bieżące wpisujemy do dziennika cyfrowo, natomiast śródroczne, roczne i końcowe w pełnym brzmieniu.

5. Wymagania ogólne na poszczególne oceny szkolne:

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który: 1) posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza ramy obowiązującego programu nauczania w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia; 2) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania w danej klasie; 3) proponuje rozwiązania nietypowe lub rozwiązujące problemy (zadania) wykraczające poza obowiązujący program; 4) wykazuje szczególne zainteresowania określoną dziedziną wiedzy i

osiąga sukcesy w olimpiadach przedmiotowych, konkursach przedmiotowych i innych formach rywalizacji międzyszkolnej, kwalifikując się do finałów na szczeblu wojewódzkim.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który: 1) opanował pełny zakres wiadomości wynikający z programu nauczania przedmiotu w danej klasie; 2) sprawnie posługuje się wiedzą, samodzielnie rozwiązuje założone problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi ją zastosować do rozwiązywania zadań w nowych sytuacjach precyzyjnie i sprawnie posługuje się terminologią naukową.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który: 1) opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności wynikający z programu nauczania w danej klasie, w wypowiedziach popełnia drobne błędy językowe; 2) potrafi zdobyte wiadomości wykorzystać do samodzielnego rozwiązywania zadań teoretycznych lub praktycznych o wyższym stopniu trudności; 3) nie popełnia błędów w podstawowej terminologii.

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dostatecznym, a ponadto 1) rozumie podstawowe prawa, zjawiska, pojęcia niezbędne w dalszej edukacji; 2) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który: 1) opanował wiadomości i umiejętności niezbędne w dalszej edukacji; 2) potrafi, także przy pomocy nauczyciela, rozwiązać zadania teoretyczne lub praktyczne.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który: 1) nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie osiągnięć koniecznych, a braki uniemożliwiają przyswojenie treści programowych z danych zajęć edukacyjnych w następnej klasie; 2) nie jest w stanie rozwiązać zadania o elementarnym stopniu trudności.

6. Formy aktywności podlegające ocenie:

1) Odpowiedzi ustne:

a) Ustne sprawdzenie wiadomości:

Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.

b) **Pytania aktywne** – lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe – uczniowie sami zgłaszają się do odpowiedzi lub są wyznaczani przez nauczyciela.

c) **Referowanie pracy grupy** – lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe.

d) **Praca na lekcji** – bieżący materiał nauczania. Oceniana jest aktywność, zaangażowanie, umiejętność pracy w grupach.

2) Prace pisemne w klasie:

a) Kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (do 20 minut) – nie muszą być wcześniej zapowiedziane.

b) Sprawdziany podsumowujące poszczególne działy (1h lekcyjna) – sprawdzian oraz jego formę należy zapowiedzieć, co najmniej tydzień wcześniej.

c) Prace klasowe (półroczne lub całoroczne) (1-2h lekcyjne) –zapowiedziane 2 tygodnie wcześniej.

3) Prace pisemne w domu:

a) **Pisemne prace domowe** – materiał nauczania z bieżącej lekcji lub przygotowanie materiału dotyczącego nowego tematu (nauczanie odwrócone). Zróżnicowane zadania zgodnie z realizowanym materiałem.

b) Inne prace domowe:

- prace badawcze, obserwacje i hodowle wskazane w podstawie programowej;

- zadania związane z projektami edukacyjnymi – wykonywanie plakatów, prezentacji multimedialnych do bieżącego materiału.

4) **Zeszyt przedmiotowy** – zgodnie z tematami lekcji.

5) **Udział w konkursach** – przy ocenie bierze się pod uwagę rodzaj konkursu i osiągnięcia.

7. Pozostałe przedmiotowe zasady oceniania.

1) Prace klasowe i sprawdziany

a) Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe. W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń musi napisać pracę sprawdzian

w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły. Jeżeli nieobecność jest nieusprawiedliwiona, uczeń przystępuje do pracy klasowej na pierwszej lekcji, na którą przyszedł.

b) Nauczyciel oddaje do wglądu uczniom sprawdzone prace pisemne

w terminie do dwóch tygodni. Ocenione kartkówki uczeń powinien otrzymać do wglądu w ciągu tygodnia.

c) Uczeń ma prawo poprawić sprawdzian i pracę klasową. Uczniowi, który przystąpił do poprawy, przysługuje pełna skala ocen. Obie oceny są wpisywane do dziennika nawet jeśli ocena z poprawy jest niższa od poprawianej, a pod uwagę jest brana średnia z obu ocen.

d) Informacja o sprawdzianie i pracy klasowej notowana jest wcześniej w dzienniku lekcyjnym

2) **Odpowiedzi ustne.**

a) Przy wystawianiu oceny za odpowiedź ustną nauczyciel jest zobowiązany do udzielenia uczniowi informacji zwrotnej.

b) Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do odpowiedzi ustnej bez usprawiedliwienia raz w półroczu. Nieprzygotowanie zgłasza nauczycielowi przed lekcją lub na jej początku, zanim nauczyciel wywoła go do odpowiedzi.

Uczeń nie może zgłosić „np.” jeżeli na daną lekcję był zapowiedziany sprawdzian lub kartkówka.

3) **Prace domowe**

a) Uczeń ma prawo nie wykonać w półroczu jednej pracy, ale musi ją uzupełnić na następną lekcję.

b) Przy ocenie prac domowych bierze się pod uwagę wkład pracy i stopień trudności. Zadania domowe będą oceniane za pomocą plusów lub skali stopniowej.

4) **Praca na lekcji**

Praca na lekcji oceniana będzie za pomocą plusów lub ocen stopniowych.

a) Uczeń może otrzymać ocenę stopniową: bardzo dobrą lub celującą, jeżeli:

- samodzielnie zaprojektuje i wykona doświadczenie na lekcji lub omówi doświadczenie wykonane w domu;

- aktywnie uczestniczy w lekcji z zadawaniem pytań aktywnych;

- jako lider grupy wykaże się dużą aktywnością podczas pracy grupowej;
- przygotuje materiały do lekcji odwróconej;
- opracuje i przedstawi referat;
- wykona dodatkową pracę, zadanie.

b) Uczeń może otrzymać plus „+” za:

- krótkie wypowiedzi na lekcji;
- prowadzenie obserwacji;
- pracę w grupie;
- przygotowanie materiałów wzbogacających proces lekcyjny;
- inne „ krótkie” formy aktywności.

5) **Zeszyt przedmiotowy** – ocena stopniowa. Ocenie podlega zarówno poprawność merytoryczna rozwiązywanych zadań, jak i estetyka oraz systematyczność.

6) **Konkursy.**

Uczeń może otrzymać ocenę celującą za wysokie osiągnięcia w olimpiadach przedmiotowych, konkursach przedmiotowych i innych formach rywalizacji międzyszkolnej.

8. Sprawdzenie i ocenianie sumujące postępy ucznia

Podsumowaniem edukacyjnych osiągnięć ucznia w danym roku szkolnym są **ocena śródroczna** i **ocena roczna**. Wystawia je nauczyciel po uwzględnieniu wszystkich form aktywności ucznia oraz wagi ocen cząstkowych.

9. **Uczeń może nie być klasyfikowany z biologii**, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia

śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w okresie, za który przeprowadzana jest klasyfikacja.

10. Sposoby informowania uczniów i rodziców.

- 1) Na pierwszej godzinie lekcyjnej zapoznujemy uczniów z wymaganiami edukacyjnymi.
- 2) Oceny bieżące są jawne, oparte o opracowane kryteria.
- 3) Sprawdzone i ocenione sprawdziany i kartkówki otrzymują do wglądu uczniowie, rodzice zaś otrzymują do wglądu na życzenie.
- 4) Prace pisemne są przechowywane do końca bieżącego roku szkolnego.
- 5) Uczniowie oraz rodzice są na bieżąco informowani o postępach ucznia poprzez zapisy w dzienniku elektronicznym, podczas wywiadówek, zebrań oraz spotkań indywidualnych z wychowawcą lub nauczyciele

WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WŹSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNA OCENA KLASYFIKACYJNA.

1. Nie później niż tydzień przed klasyfikacyjnym rocznym zebraniem Rady Pedagogicznej nauczyciele poszczególnych zajęć edukacyjnych są obowiązani poinformować ucznia i rodzica o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych,
2. Jeżeli uczeń lub jego rodzice uważają, że przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna jest zaniżona mogą wystąpić z pisemnym wnioskiem o ustalenie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna, określając wysokość wnioskowanej oceny.
3. Z wnioskiem, o którym mowa w ust. 2, można wystąpić do dyrektora w terminie do 2 dni roboczych od daty powiadomienia o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej.

4. Dyrektor powołuje komisję, która analizuje wniosek i zgodność z warunkami ustalania ocenę z zajęć edukacyjnych.

5. **Warunkiem** ubiegania się o ustalenie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych są:

1) Przedłożenie poprawnie prowadzonych zeszytów.

2) Frekwencja na zajęciach z danych zajęć edukacyjnych nie niższa niż 90% (z wyjątkiem długotrwałej choroby).

3) Usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach.

4) Przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form prac kontrolnych.

5) Skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form pomocy.

6) Nauczyciel zajęć edukacyjnych, z których uczeń ubiega się o uzyskanie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna, przeprowadza egzamin w formie pisemnej i ustnej. Zestaw zadań i pytań musi odpowiadać wymaganiom oceny, o którą ubiega się uczeń.

7) Z przeprowadzonego egzaminu sporządza się protokół zawierający imię i nazwisko nauczyciela przeprowadzającego egzamin, termin egzaminu, zadania sprawdzające, ustaloną ocenę i podpisy komisji. Do protokołu załącza się wypracowanie ucznia, zwięzłą ocenę odpowiedzi ustnej oraz wniosek ucznia lub jego rodziców, o którym mowa w ust. 2.

8) Ustalona w tym trybie roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych jest ostateczna. Ustalona ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w drodze egzaminu poprawkowego.

Teresa Sejud